

REPOBLIKAN' I MADAGASIKARA

LALAMPANORENAN' NY REPOBLIKAN' I MADAGASIKARA

Ho fampiharana ny Fifanarahana tamin' ny 31 oktobra 1991 dia :

- Ny vahoaka no nandany.
- Ny Praiminisitra sady Lehiban' ny Governemanta no mamoaika hampanan-kery ny lalàna izay toy izao ny andinindininy.

SAVARANONANDO

Ny Vahoaka Malagasy masi-mandidy.

Fatra-pifikitra amin' ny soa toavina ananany eo amin' ny lafiny kolontsaina sy ara-panahy ka anisan' izany ny Fihavenana izay antoky ny Firaisam-pirenena.

Manamafy ny finoany ny fisian' Andriemanitra Andriananahary.

Manaja ny fanekena iraisam-pirenena nankatoaviny.

Mandray ho toy ny nataony ny Dina iraisam-pirenena momba ny Zon' olombelona sy ny dinan' ny Afrikana momba ny Zon' olombelona sy ny Vahoaka ary ny Fifanekena momba ny Zon' ny ankizy, ka mihevitra ireo ho toy ny isan' ny lalàna velona eto amin' ny taniny.

Miaiky tanteraka fa ny fivelaran' ny maha-olona sy ny maha-Malagasy azy no antoka hitondra fampandrosoana mirindra izay ieraha-mahatsila fa mitaky ireto fepetra mavesa-danja ireto :

- ny fanajana sy ny fiarovana ny fahalalahana fototra zakain' ny tsirairay sy ny besinimaro;

- ny fizarahana sy fifandanjan' ny fahefana izay tsy maintsy ampiasaina sy ampiharina araka ny fomba demokratika;

- ny fitantanana mangarahara ny raharaham-panjakana izay antoky ny fandraisan' ny olom-pirenena anjara amin' ny fitondrana sy ny fisian' ny fanaraha-maso ampy sy mahomby;

- ny fananganana Fanjakana fehezina-dalàna ka ny Vahoaka sy ny Mpitondra dia samy hilefitra eo ambanin' ny fitsipi-dalàna mitovy eo ambany fanaraha-maso ny fitsarana mahaleotena;

- ny fitandroana ny firaisam-pirenena amin' ny alalan' ny fifampandrosoana mifandanja amin' ny lafiny-piainana rehetra;

- ny firaketana amin' ny fandriampahalemana sy ny fifankatiavana;

- ny fiadiana amin' ny tsy fahamarinana, ny tsy fitoviana sy ny fanavakavahana amin' ny andriny rehetra;

- ny fampiharana ny fitsinjaram-pahafana mahefa isam-paritra;

Dia manambare :

FIZARANA VOALOHANY

FOTO-KEVITRA ANKAPOBERY

Andininy voalohany. — Firenena iray ny Vahoaka Malagasy ka mivondrona ho Fanjakana masi-mandidy sy laika.

Repoblika tokana tsy azo zaraina, mitondra ny anarana ho « Repoblika i Madagasikara » izany Fanjakana izany.

Ny demokrasia no fototra iorenan' ny Repoblika. Eo amin' ny faritry ny tany eken' ny lalàna iraisam-pirenena ho azy no maha-masi-mandidy azy.

And. 2. — Ny Repoblika i Madagasikara dia tsinjaraina ho vondrombahoakam-paritra izay iantohan' ny Lalampanoenana ny fahavitan-tenany.

Ireo vondrombahoakam-paritra ireo dia mifarimbona amin' ny Fanjakana amin' ny fampandrosoana ny fianakaviambem-pirenena.

And. 3. — Tsy azo amidy na atao antoka na atakalo ny tanin' ny Repoblika i Madagasikara.

And. 4. — « Tanindrazana — Fahafahana — Fahamarinana » no filamatry ny Repoblika i Madagasikara.

Ny fanevany dia saina telo soratra : fotsy, mena, maitso vita amin' ny tsivalana telo mahitsizoro mitovy refy ka ny voalohany ho tsy ary mitsangana manaraka ny tahon-tsaina, ny roa hafa mandry ka ny mena ambony ary ny maitso ambany.

« Ry Tanindrazany malala ô » no hiram-pirenena.

Ny lalàna no mametra ny fitombo-kasem-panjakana sy ny mari-piandrianan' ny Firenena.

Ny teny malagasy no tenim-pirenena.

And. 5. — Antananarivo no renivohitry ny Repoblika i Madagasikara.

And. 6. — Tompon' ny fahefana feno ny Vahoaka ka mampiasa izany amin' ny alalan' ireo solontenany lany amin' ny fifidianana andraisan' ny rehetra anjara, mivantana na tsy mivantana na amin' ny fitsapan-kevi-bahoaka. Tsy misy ampaham-bahoaka na olon-tokana mahazo manendry tena hampiasa izany fahefana feno izany.

Mpifidy avokoa, araka ny fepetra voatondron' ny lalàna, ny olom-pirenena lahy sy vavy mizaka ny zon' ny isam-batan' olona sy ny zo politika.

Ny zo maha-mpifidy dia tsy verivery foana raha toa tsy noho ny didim-pitsarana raikitra.

And. 7. — Ny lalàna no anehoana ny safidim-bahoaka. Mitovy ny olona rehetra eo anatrehan' ny lalàna, na izy natao hiarovana, na izy natao handidy, na izy natao hamaizana.

And. 8. — Teraka mitovy zo ny olona rehetra eo anatrehan' ny lalàna ary samy manana fahalalahana fototra arovan' ny lalàna.

Ny Fanjakana dia mandrara tanteraka ny endri-penavakavahana rehetra, na avy amin' ny maha-lahy sy ny maha-vavy izany, na avy amin' ny fari-pahalalahana, na avy amin' ny fari-pananana na avy amin' ny fiaviana, na avy amin' ny firazanana, na avy amin' ny finoana, na avy amin' ny tsy fitovian-kevitra.

FIZARANA II

NY AMIN' NY FAHALALAHANA SY NY ZO AMAN' ANDRAIKITRY NY OLOM-PIRENENA

Laharana voalohany

Ny amin' ny zo aman' andraikitra ny isam-batan' olona sy ny zo politika

And. 9. — Ny fampiasana sy ny fiarovana ny zon' ny tsirairay sy ny fahalalahana fototra dia arindran' ny lalàna.

And. 10. — Ny fahalalahana maneho hevitra sy miteny, ny fahalalahana eo amin' ny fifandraisana, ny fahalalahana manao gazety, ny fahalalahana hiditra amina fikambanana na hanorina

fikambanana, ny fahalalahana hivory malalaka, ny fahalalahana mivezivezy, ny fahalalahana amin' ny fieritreretana sy amin' ny finoana dia samy iantohana ho an' ny rehetra ary tsy azo ferana raha tsy hoe ho fanajana ny fahalalahana sy ny zon' ny hafa sy noho ny fahaterena hiaro ny filaminam-bahoaka.

And. 11. — Tsy misy faneriterena mialoha azo ampiharina amin' ny fampahalalam-baovao amin' ny endriny rehetra.

Voafaritry ny lalàna sy ny fepetra fitandroana ny hasin' ny asa fampahalalam-baovao ny fetran' ny fahalalahany sy ny andraikiny.

And. 12. — Ny tsirairay dia manana zo handao an' i Madagaskara sy hiverina eto araka ny fepetra voatondron' ny lalàna.

Zon' ny tsirairay ny mivezivezy sy manorim-ponenana an-kalalahana manerana ny tanin' ny Repoblika, rehefa voahaja ny zon' ny hafa sy ny fepetra faritan' ny lalàna.

And. 13. — Ny olona tsirairay dia iantohana amin' ny tsy faha-zoana manao ankeriny na herisetra amin' ny tenany, amin' ny fonenany sy amin' ny tsiambaratelon' ny taratasy ifandraisana.

Tsy misy fisavan-trano na toerana azo atao raha tsy alàlana nomen' ny lalàna ary araka ny baiko an-tsoratra nomen' ny fahefana mpitsara afaka manao izany, afa-tsy amin' ireo izay tratra ambodiombly.

Tsy misy olona azo enjehina na samborina na tanana am-ponja raha tsy noho ny anton-javatra voafaritry ny lalàna ary araka ny fomba voalazany.

Tsy misy olona azo sazina raha tsy araka ny lalàna navoaka hanan-kery alohan' ny nanaovana ilay fihetsika mahavoasazy.

Tsy misy olona azo sazina indroa noho ny heloka tokana ihany.

Ny lalàna dia miantoka ny zo hitady ny rariny sy ny hitsiny ho an' ny olona rehetra ary tsy vato misakana izany velively ny tsy fahampian' ny fidiram-bola aminy.

Iantohan' ny Fanjakana ny zom-piarovan-tena feno sy tsy azo hozongozonina eo anatrehan' ny antokom-plitsarana rehetra, amin' ny dingana rehetra eo amin' ny fizotry ny ady, manomboka hatrany amin' ny famotorana mialoha eo anatrehan' ny polisy na ny fampanoavana.

And. 14. — Ny olom-pirenena rehetra dia afaka mivondrona amin-kalalahana, tsy misy fanomezan-dalàna mialoha, ao anaty fikambanana na antoko politika. Na izany aza anefa dia raràna kosa ny fiforonan' ny fikambanana na antoko politika izay manohintohina ny firaisam-pirenena sy ireo manindrahindra ny tanjakazakana na ny fanavakavahana ara-poko na ara-pinoana.

Ny lalàna no mamaritra ireo fepetra fanorenana sy fisian' ireo fikambanana sy antoko politika.

And. 15. — Ny olom-pirenena tsirairay avy dia manana zo hila-tsaka hofidina amin' ireo fifidianana rehetra voalazan' ity Lalàmpanorenana ity rehefa mahafeno ny fepetra voatondron' ny lalàna ary izany dia tsy ijerena ny fananany na ny tsy fananany antoko politika ary tsy voatery hatolotr' antoko politika izy.

And. 16. — Adidin' ny olona rehetra, na iza na iza ny manaja ny Lalàmpanorenana sy ireo Andrim-panjakana ary ny didy aman-dalànan' ny Repoblika ary izany dia ao anatin' ny faritry ny fahalalahana demokratika eken' izao Lalàmpanorenana izao.

Laharana II

Ny amin' ny zo sy adidy momba ny toe-karena sy sosialy ary koltoral

And. 17. — Ny Fanjakana no mandamina ho an' ny tsirairay ny fampiasana ny zo izay miantoka ny maha-izy azy sy ny fahamendrehany tsy ho voatohintohina, ny fivelarany feno ara-batana sy ara-tsaina ary ara-pitondrantena.

And. 18. — Adidy ombam-boninahitra ny fanefana ny fanompoam-pirenena voadidin' ny lalàna. Ny fanatontosana izany dia tsy manembantsembana ny toerana misy ny olom-pirenena eo amin' ny asany na ny fampiasana ny zo politika ananany.

And. 19. — Ny Fanjakana dia mankato ny zon' ny tsirairay amin' ny fiarovana ny fahasalamany dieny hatrany am-bohoka.

And. 20. — Ny Fanjakana dia miantoka ny fiarovana ny ankohonana izay fototra voajanahary sy andrin' ny fiaraha-monina. Ny olona tsirairay avy dia manana zo hanorina ankohonana ary hamela holovain' ny taranany ireo fananany manokana.

And. 21. — Ny Fanjakana dia miantoka ny fiarovana ny ankohonana mba hahazoany mivelatra tsara, toy izany koa ny reny sy ny zaza amin' ny alàlan' ny famoahan-dalàna sy ny fananganana rafitra mpiahy mifanentana.

And. 22. — Ny Fanjakana dia miezaka araka izay azony atao handray ny fepetra rehetra ilaina mba hahazoana miantoka ny fivoaran' ny tsirairay ara-tsaina, ka tsy asiana fameperana izany, afa-tsy ny fahaizana sy ny fahombiazan' ny isam-batan' olona.

And. 23. — Manan-jo hianatra sy handray fanabeazana ny ankizy tsirairay avy Amin' izany dia tompon' andraikitra ny ray aman-dreny ka hajaina ny fahalalahana hisafidy ananany.

Manan-jo hiofana aminà asa ny tanora.

And. 24. — Ny Fanjakana dia mametraka lamim-pampianarana tsy andoavam-bola azon' ny rehetra arahina. Ny fampianarana ambaratonga fototra dia tsy maintsy arahin' ny rehetra.

And. 25. — Ny Fanjakana dia manaiky ny zon' ny olona hanokatra sekoly tsy miankina ary miantoka ny fahalalahana hanome fampianarana, raha toa ka voahaja ny fepetra momba ny fitandremam-pahasalamana sy ny fitondran-tena ary ny fahafahamano takian' ny lalàna.

Ny sekoly tsy miankina dia omena zo mitovy eo amin' ny fepetra mikasika ny hetra ary ny lalàna no mametra izany.

And. 26. — Ny isam-batan' olona dia manana zo handray anjara amin' ny fiainana koltoral y iveloman' ny mpiara-belona amin' ny fandrosoana entin' ny siansa sy amin' ny vokatsoa aterak' izany.

Ny Fanjakana dia miantoka ny fiarovana ny lovan-tsaim-pirenena sy ny famokarana ara-tsaina ary ny fampivarana azy ireo.

And. 27. — Zo sy adidy ho an' ny olom-pirenena tsirairay ny asa sy ny fiofanana amin' ny asa.

Ny fidirana amin' ny asam-panjakana dia misokatra ho an' ny olom-pirenena rehetra tsy misy fepetra afa-tsy ny fahafaha-manao sy ny fari-pahaizana.

And. 28. — Tsy misy oloha azo lesohina tombontsoa eo amin' ny asa aman-draharahany noho ny maha-lahy na maha-vavy azy, noho ny taonany, noho ny finoany, noho ny heviny, noho ny fiaviany, noho ny firehan-keviny.

And. 29. — Ny olom-pirenena tsirairay dia manan-jo handray karama ara-drariny mifanentana amin' ny hatsara sy vokatry ny asa vitany, izay miantoka ho azy sy ho an' ny ankohonany fiainana mendrika ny haja maha-olona.

And. 30. — Ny Fanjakana dia miezaka hahy ny filan' ny olom-pirenena rehetra izay tsy afaka miasa noho ny taonany, na noho ny kilemany ara-batana na ara-tsaina, ka izany dia hataon' ny Fanjakana indrindra amin' ny alàlan' ny fananganana rafitra manaha endrika sosialy.

And. 31. — Eken' ny Fanjakana ny zon' ny mpiasa tsirairay hiaro ny tombontsoany amin' ny alàlan' ny fitakiana sendikaly ary indrindra amin' ny alalan' ny fahalalahana hanangana sendikà. Na ahoana na ahoana anefa dia malalaka ny fidirana amin' ny sendika.

And. 32. — Ny mpiasa tsirairay avy dia manana zo indrindra amin' ny alalan' ny solontenany, handray anjara amin' ny famaritana ireo fitsipika sy fepetra momba ny asa.

And. 33. — Ekena ny zo hanao fitokonana ka araka ny fepetra voatondron' ny lalàna no anatanterahana izany.

And. 34. — Iantohan' ny Fanjakana ny fananan' ny tsirairay zo hanana fananana manokana, tsy misy fananan' olona azo ongotana aminy raha tsy noho ny tombontsoam-bahoaka kanefa izany dia tsy maintsy hialohavana onitra ara-drariny.

And. 35. — Afaka mandray ny fepetra ilaina ahazoany miady amin' ny asa na fihetsika mety hanimba ny tontolo iainany na mitady hanaisotra aminy ny taniny na mitady hibodo ireo kijanani' ombiny na mitady hanimba ireo harena voajanahary na ireo kolontsainy ny Fokonolona, kanefa izany fepetra izany dia tsy tokony hanohintohina ny tombontsoa iombonana sy ny filaminam-bahoaka.

Ny sehatra sy ny fomba fampiharana ireo fepetra ireo dia fari-tan' ny lalàna.

And. 36. — Ny fandraisan' ny olom-pirenena tsirairay anjara amin' ny vola ianian' ny Fanjakana dia tsy maintsy tsikelikely no ampitomboana azy ka hotombanana arakaraka ny fahafahany mandoa hetra.

And. 37. — Iantohan' ny Fanjakana ny fahalalahana hanangana orinasa ka ny fanajana ny tombontsoa iombonana no mametra an' izany mbamin' ny filaminam-bahoaka sy ny tontolo iainana.

And. 38. — Iantohan' ny Fanjakana ny tsy fahafahana manohintohina ny renivola sy ny petrabola hamokarana.

And. 39. — Ny olon-drehetra dia manana adidy hanaja ny tontolo iainany; iantohan' ny Fanjakana ny fiarovana izany tontolo iainana izany.

And. 40. — Iantohan' ny Fanjakana ny tsy fiandiana ara-politika amin' ny fitondran-draharahan-panjakana, ny foloalindahy, ny fitsarana, ny polisy ary ny fampianarana sy ny fanabeazana.

Mandray andraikitra ny Fanjakana hanangana rafitra mahaleotena hikorakara manokana ny fampivoarana sy ny fiarovana ny zon' olombelona.

FIZARANA III

NY AMIN' NY FIRAFITRY NY FANJAKANA

And. 41. — Mizara toy izao ny firafitry ny Fanjakana:

— ny fahefana mpanatanteraka izay ahitana ny Filohan' ny Repoblika sy ny Governemanta;

— ny fahefana mpanao lalàna, izay misy ny Antenimierampirenena sy ny Antenimierandoholona;

— ny fahefana mpitsara izay iandraiketan' ny Fitsarana momba ny Lalàmpanorenana, ny fitondran-draharaha sy ny fitantanambolam-panjakana, ny Fitsarana Tampony, ireo Fitsarana Ambony, ireo Fitsarana ambaratonga voalohany sy ireo sampany ary ny Fitsarana Avo.

And. 42. — Ny lalàna no mamaritra ny habetsahana sy fepetra ary fombafomban' ny tambin-karama omena izay olona voatendry hisahana andraikitra, na hamita asa, na hanatontosa iraka eo anivon' ireo Andrim-panjakana voalazan' ity Lalàmpanorenana ity.

And. 43. — Tsy misy olona voatendry hisahana andraikitra araka ny voalazan' ity Lalàmpanorenana ity mahazo mandray, ivelan' ny zony, fanomezana sy tamby na avy amin' iza na avy amin' iza olona isam-batana na olona an-kevitra ka na vahiny izany na tompon-tany, fa raha tsy izany dia aongana.

Ny lalàna no hametra ny fomba fampiharana ireo fepetra ireo.

FIZARANA IV

NY AMIN' NY FAHEFANA MPANATANTERAKA

Laharana voalohany

Ny amin' ny Filohan' ny Repoblika

And. 44. — Ny Filohan' ny Repoblika no Filohan-panjakana. Amin' ny maha-ray aman-dreny azy, dia izy no mitandro ny fanajana ny Lalàmpanorenana. Izy no miantoka amin' ny alàlan' ny fanelanelanany, ny fizotra ara-dalànan' ireo fahefana rehetra; izy no miantoka ny fahaleovantenan-pirenena sy ny maha-iray tsy anombinana ny Tanindrazana iombonana ary mitandro ny fiarovana sy ny fanajana ny fiandrianam-pirenena, na eto an-toerana na any ivelany; izy no taratry ny Firaisam-pirenena.

And. 45. — Fidina hiasa dimy taona amin' ny alàlan' ny latsabato mivantana ataon' ny olom-pirenena rehetra ny Filohan' ny Repoblika indroa ihany izy no azo fidina.

And. 46. — Izay olona milatsaka ho fidina ho Filohan' ny Repoblika dia tsy maintsy mizaka ny zom-pirenena malagasy hatreo am-pahaterahana, ny zon' ny isam-batan' olona ary ny zony ara-politika, feno efaolo taona farafahakeliny amin' ny vaninandra hametrahan' ny filatsahany ho fidina.

Tsy maintsy mametra-pialana amin' ny vaninandro mialoha ny fisokafan' ny fampielezan-kevitra ny Filohan' ny Repoblika am-perin' asa ka mariny hilatsaka ho fidina.

Ny lalàna no manondro ny fepetra hafa sy ny fombafomba fampiorana ny filatsahan-kofidina.

And. 47. — Telopolo andro farafahakeliny ary enimpolo andro farafahelany alohan' ny fiakaran' ny fe-potoana itondran' ny Filohan' ny Repoblika am-perin' asa no anaovana ny fitidianana ny Filohan' ny Repoblika ary ny Governemanta no manao ny fian-tsoana.

Voafidy ho Filohan' ny Repoblika avy hatrany izay mahazo antsasamanilan' ny vato manan-kery amin' ny fihodinana voalohany. Raha tsy tratra izany, dia asiana fihodinana faharoa ka izay mandresy amin' ireo mpilatsaka roa nahazo vato be indrindra tamin' ny fihodinana voalohany ka nisafidianana tamin' ny fihodinana faharoa no lany ho Filohan' ny Repoblika. Ny fihodinana faharoa dia atao telopolo andro farafahelany aorian' ny fanambarana ofisialy ny vokatry ny fihodinana voalohany.

And. 48. — Alohan' ny handraisany ny asany, ny Filohan' ny Repoblika dia manso izao ffitianana manaraka izao eo anoloan' ny Firenena sy eo anatrehan' ny Antanimierampirenena, ny Antanimieran-doholona ary ny Fitsarana momba ny Lalàmpanorenana izay novoriana manokana ho amin' izany.

«Eto anatrehan' Andriamanitra Andriananahary sy ny vahoaka, mianiana aho fa hanatanteraka an-tsakany sy andavany ary amim-pahamarinana ny andraikitra lehibe maha-Filohan' ny Fanjakana Malagasy ahy. Mianiana aho fa hampiasa ny fahefana natolotra ahy ary hanokana ny heriko rehetra hiarovana sy hanamafisana ny firaisam-pirenena sy ny zon' olombelona. Mianiana aho fa hanaja sy hitandrina toy ny anakandriamaso ny Lalàmpanorenana sy ny lalàmpanjakana, hikatsaka hatrany ny soa ho an' ny vahoaka malagasy tsy ankanavaka».

And. 49. — Ny asa maha-Filohan' ny Repoblika dia tsy azo ampifafesina amina asam-panjakana na asan' olom-boafidy hafa, na asa hafa ankoatr' izany; tsy azo ampifafesina ihany koa amina asa hafa ao anatin' antoko politika na vondron' antoko politika.

And. 50. — Ny tsy fahafahan' ny Filohan' ny Repoblika manao ny asany intsony dia azon' ny Fitsarana momba ny Lalàmpanorenana ambara rehefa nampahafantarina ny Antanimierampirenena azy tamin' ny alàlan' ny fanapahan-kevitra nolanian' ny roa ampahatelon' ny Solombavambahoaka mpikambana ao amin' ny Antanimierampirenena farafahakeliny, noho ny fanitsakitsahana ny Lalàmpanorenana na noho ny antony hafa voamarina tsara sy voaporofa ka mahatonga azy tsy afaka hanao ny asany intsony.

And. 51. — Azon' ny Fitsarana momba ny Lalàmpanorenana ambara ny tsy fahafahan' ny Filohan' ny Repoblika miasa vetivety rehefa nampahafantarina ny Antanimierampirenena azy tamin' ny alàlan' ny fanapahan-kevitra nolanian' ny roa ampahatelon' ny Solombavambahoaka mpikambana ao amin' ny Antanimierampirenena farafahakeliny.

Fanapahana avy amin' ny Fitsarana momba ny Lalàmpanorenana no manaisotra ny tsy fahafahana vetivety. Izany tsy fahafahana miasa vetivety izany dia tsy tokony hihoatra ny telo volana fa raha dila izany fe-potoana izany dia tsy maintsy ambaran' ny Fitsarana momba ny Lalàmpanorenana ny tsy fahafahana miasa intsony mihitsy.

And. 52. — Raha misy fahabangan-toerana na tsy fahafahana miasa intsony na tsy fahafahana miasa vetivety, dia ny Filohan' ny Antanimierandoholona no misahana vonjimaika ny asan' ny Filohan' ny Repoblika.

Raha misy fahabangan-toerana na tsy fahafahana miasa intsony dia ao anatin' ny fe-potoana voatondron' ny andininy faha-47 etsy ambony no atao ny fifidianana ny Filohan' ny Repoblika vaovao.

And. 53. — Ny Filohan' ny Repoblika no manendry ny Praiminisitra araka ny fepetra voalaza ao amin' ny andininy faha-90 eto ambany.

Araka ny fanolorana avy amin' ny Praiminisitra, dia manendry ny mpikambana hafa ao amin' ny Governemanta izy sy mampitsahatra azy ireo amin' ny asany.

And. 54. — Izy no mitarika ny Filankevitry ny Minisitra.

Izy no manao sonia ny hitsivoiana notapahina tao amin' ny Filankevitry ny Minisitra, araka ny toe-javatra sy ny fepetra voalazan' ity Lalàmpanorenana ity.

Izy no manao sonia ny didim-panjakana nolanianana tao amin' ny fivoriana ny Minisitra.

And. 55. — Izy no Filoha Tompon' ny Foloalindahy. Noho izany dia izy no mitarika ny Filankevitry Ambony momba ny Fiarovam-pirenena izay voatondron' ny lalàna ny firafiny sy ny andraikiny. Izy no mamaritra ny fiheverana ankapobe momba ny fiarovana, eo amin' ny fivoriana io Filankevitry io, araka ny teti-pitondrana ankapoben' ny Fanjakana.

Izy no manapa-kevitra ny amin' ny fampiasana ny tafika sy ireo fitaovana ao aminy any ivelan' ny tanin' ny Repoblika, rehefa nahazo ny teny ierana avy amin' ny Filankevitry Ambony momba ny Fiarovam-pirenena sy ny Filankevitry ny Minisitra ary ny Parlemanta.

Izy no manendry ireo miaramila voaantso hisolo tena ny Fanjakana Malagasy eo anivon' ny Fikambanana iraisam-pirenena.

And. 56. — Ny Filohan' ny Repoblika no manendry sy mampody ny Masoivohon' ny Repoblika i Madagasikara sy ireo alefa hamita iraka manokana any amin' ny Fanjakana sy Fikambanana iraisam-pirenena.

Izy no mandray ny taratasy fanendrena sy fampodiana ny solontenan' ny Fanjakana sy ny Fikambanana iraisam-pirenena ankatoavin' ny Repoblika i Madagasikara.

Izy no mifampiraharaha sy mankatò ny fifanekena amin' ny any ivelany. Ampahafantarina azy ny fifampiraharahana rehetra handraiketana fifanekena iraisam-pirenena tsy ilàna fankatoavana.

Eo amin' ny Filankevitry ny Minisitra no anendreny ireo olona hitana ny toerana ambony ao amin' ny asam-panjakana, izay voafetrana ny lalàna ny lisitra amin' izany. Azony afindra amin' ny Praiminisitra io fahefana io.

Izy no mampiasa avy hatrany, araka ny ilàna izany, ireo rantsamangaika mpanara-maso ny fitondran-draharaham-panjakana.

Izy no manana fahefana hamindra fo amin' ireo voasazy.

Izy no manolotra ny mari-boninahitry ny Repoblika i Madagasikara.

And. 57. — Ny Filohan' ny Repoblika no mamoka hampanankery ny lalàna ao anatin' ny dimy ambin' ny folo andro aorian' ny nampitan' ny Antanimierampirenena ny lalàna lany erany tantaraka. Azo hahohezina dimy andro izany fe-potoana izany raha misy hamehana ambaran' ny Antanimierampirenena.

Alohan' ny fahataperan' ireo fe-potoana ireo dia azon' ny Filohan' ny Repoblika atao ny mangataka amin' ny Antanimierampirenena fandinihana indray ilay lalàna na ny andininy sasantsasany ao aminy.

Raha tsy tafavoaka hanan-kery ao anatin' ireo fe-potoana voalaza eo ambony ireo ny lalàna, dia azon' ny Filohan' ny Antanimieran-doholona atao ny misolo ny Filohan' ny Repoblika amin' ny famoahana izany lalàna izany.

And. 58. — Azon' ny Filohan' ny Repoblika ravana ny Antanimierampirenena araka ny tolo-kevitra ny Filankevitry ny Minisitra, araka izay voalazan' ny andininy faha-95 eto ambany.

And. 59. — Ny Filohan' ny Repoblika, eo am-pivoriana ny Filankevitry ny Minisitra, sy rehefa nahazo ny tena ierana avy amin' ireo Filohan' ny Antanimierampirenena sy ny Antanimieran-doholona ary ny Filohan' ny Fitsarana momba ny Lalàmpanorenana no manambara ampahibemaso ny fotoam-pahamaizana na ny fahalatsahan' ny firenena an-katerena, na ny fampiharana ny lalàna miaramila, mba ho fiarovana ny Repoblika, ho fitandroana ny filaminam-bahoaka sy ny fandriampahalemana eto amin' ny tany sy ny Fanjakana na koa raha tahiny ka misy zava-mitranga mitaky ny fampiharana izany.

Ny fanambarana ny fahalatsahan' ny firenena an-katerena dia manome fahefana manokana ho an' ny Filohan' ny Repoblika ka amin' ny alàlan' ny lalàna no hamaritana ny fara fetran' ny fahelany.

And. 60. — Ny didy rehetra ataon' ny Filohan' ny Repoblika dia iarahany manao sonia amin' ny Praiminisitra sy izay Minisitra miadidy ny fanatanterahana azy.

Laharana II

Ny amin' ny Governemanta

And. 61. — Ny Governemanta dia ahitana ny Praiminisitra sy ireo Minisitra.

Ny Governemanta no manoritra sy manatanteraka ny politikampanjakana.

Izy no mampiasa ny sampan-draharaham-panjakana rehetra sy ny Foloalindahy.

Tompon' andraikitra eo anoloan' ny Antanimierampirenena araka ny fepetra voalaza amin' ny fizarana faha-V eto ambany izy.

Ny Praiminisitra no Lehiben' ny Governemanta.

Tendren' ny Filohan' ny Repoblika amin' ny alàlan' ny didim-panjakana izy, araka ny fepetra voalazan' ny andininy faha-90 eto ambany.

Ireo mpikambana hafa ao amin' ny Governemanta dia tendren' ny Filohan' ny Repoblika izay tsy maintsy mifanaraka amin' ny tolo-kevitra ny Praiminisitra.

And. 62. — Ny asan' ny mpikambana eo amin' ny Governemanta dia tsy azo ampiarafesina amin' ny fanatanterahana andraikitra nahavoafidy eo anivon' ny vahoaka na amin' izay rehetra raharaha fisoloan-tena antokon' asa, na amin' ny asam-panjakana na amin' izay rehetra fisahanana anton-draharaha hafa handraisan-karama.

And. 63. — Mitarika ny asan' ny Governemanta ny Praiminisitra ary tompon' andraikitra eo amin' ny fandrindrana ny asan' ireo departemantan' ny minisitera.

Izy no manolotra volavolan-dalàna.

Izy no miantoka ny fampiharana ny lalàna.

Izy no miantoka ny fampiharana ny didim-pitsarana.

Izy no mampiasa ireo rantsa-mangaika mpanara-maso ny raharaham-panjakana sy manao izay hampandeha tsara ny sampan-draharaham-panjakana, ny fitantanana araka ny tokony ho izy ny volan' ny vondrom-bahoaka sy ny an' ireo antokon-draharaham-panjakana.

Izy no miantoka ny filaminam-bahoaka sy ny fitandroana ny filaminana ao anatin' ny fanajana ireo fahalalahana fototra sy ny zon' olombelona; noho izany, dia izy no mampiasa ireo hery samihafa rehetra enti-mandamina sy mitandro ny filaminana, ary miaro ny loza tsy hihatra amin' ny vahoaka no sady koa misahana ny fiarovam-pirenena.

Izy no mitarika ny Komity iraisan' ny minisitera momba ny Fiarovana izay miandraikitra ny famolavolana ny politikan' ny fiarovana eo anivon' ny Governemanta. Izy no mampiasa ny fandraharahana ankapobe momba ny fiarovana. Ny lalàna no mamaritra ny fandaminana sy ny andraikitr' ireo rafitra ireo.

Izy no Lehiben' ny Fitondran-draharaham-panjakana; izy no manendry ireo mpiasam-panjakana sivily sy miaramila ary koa ireo mpiasa amin' ny antokon-draharaha miankina amin' ny Fanjakana.

Izy no mitarika ny Filankevitry ny Governemanta.

Izy no miantoka ny firindran' ny fandrosoana isam-paritra.

Azony afindra amin' ny mpikambana ao amin' ny Governemanta ny fahefana sasantsasany izay azon' izy ireo ampitaina amin' ny hafa koa.

And. 64. — Ao amin' ny Filankevitry ny Governemanta, ny Praiminisitra dia:

— manoritra ny politika ankapobe arahan' ny Fanjakana ary miantoka ny fanatanterahana izany;

— manapaka ny volavolan-dalàna araso amin' ny Parlemanta;

— mampiasa ny fahefana hanao didy amam-pitsipika;

— mamolavola ny teti-pivoarana ankapobe hampandrosoana ny toe-karena sy ny fiaraha-monina ary ny fanajariana ny tany.

— mifampiraharaha sy manao sonia ny fanekena iraisam-pirenena izay tsy ilàna fankatoavana;

— mampiasa ny anjara fahefana hafa izay tsy maintsy hakana hevitra amin' ny Governemanta araka ity Lalàmpanorenana ity sy ireo lalàna manokana.

And. 65. — Ny didy ataon' ny Praiminisitra dia iarahany manao sonia amin' ny Minisitra miadidy ny fanatanterahana azy raha ilaina izany.

FIZARANA V

NY AMIN' NY FAHEFANA MPANAO LALANA

Laharana voalohany

Ny amin' ny Antenimierampirenena

And. 66. — Solombavambahoakan' i Madagasikara na depiote no anarana entin' ny mpikambana ao anatin' ny Antenimierampirenena.

Efatra taona no fe-potoam-piasana ifidianan' ny olona rehetra azy ireo mivantana araka ny filatsahana ara-tarika, ka araka ny vato azo no ahazoany toerana.

And. 67. — Ny asan' ny Solombavambahoaka dia tsy azo ampiarafesina amin' ny fisahanana asam-panjakana, afa-tsy ny fampianarana, na izay rehetra fanatanterahana andraikitra nahavoafidy eo anivon' ny vahoaka.

Ny Solombavambahoaka voatendry ho mpikambana ao amin' ny Governemanta dia atsahatra avy hatrany amin' ny maha-mpikambana azy ao amin' ny Antenimierampirenena.

Foana avy hatrany rehefa mety ho fahazoana baiko hitondra teny.

And. 68. — Ny lalàna no mametra ny isan' ny mpikambana ao amin' ny Antenimierampirenena, ny fitsinjarana toerana eran' ny tany sy ny Fanjakana sy ny fizarazaran' ny fari-pifidianana ary ny fombafomba fifidianana. Izy koa no mametra ny fepetra ahafahana mijatsaka ho fidiana, ny asa aman-draharaha tsy azo ampiarafesina amin' ny maha-solombavambahoaka, ny fepetra mikasika ny fanonganana azy ireo mbamin' izay fomba hifidianana ny olona asaina hisolo azy raha sendra misy ny fahabangan-toefana mandra-panavaozana ny Antenimierampirenena.

And. 69. — Tsy misy Solombavambahoaka azo torina, na enjehina, na samborina, na ampidirina am-ponja na tsaraina noho ny hevitra naposany, na noho ny latsabato nataony teo am-panavovana ny raharahany.

Tsy misy Solombavambahoaka azo enjehina na samborina mandritra ny fotoam-pivoriana ny Antenimierampirenena, amin' ny raharaha mikasika ny ady heloka bevava na ady heloka tsotra raha tsy nahazoan-dalàna tamin' ny Antenimierampirenena. raha tsy hoe tratra ambodiomy izy.

Tsy misy Solombavambahoaka azo samborina ivelan' ny fotoam-pivoriana, raha tsy nahazoan-dalàna tamin' ny biraon' ny Antenimiera misy azy afa-tsy raha tratra ambodiomy izy na nahazoan-dalàna hoenjehina na voaheloka tanteraka.

Ny tsirairay avy dia afaka manao fitarainana any amin' ny biraon' ny Antenimierampirenena, momba ny tsy fahavitan' ny Solombavambahoaka iray ny asa nankinina taminy na momba ny fihetsika tsy mety nataony. Tsy maintsy manome valiny haingana momba izany ny biraon' maharitra.

And. 70. — Fidiana eo amin' ny fiandohan' ny fotoam-pivoriana voalohany ny Filohan' ny Antenimierampirenena sy ny mpikambana ao amin' ny biraon' ka mandritra ny faharetan' ny fotoana ifidianana azy no maha-Filoha sy biraon' azy ireo.

Raha misy antony lehibe heverin' ny roa ampahatelon' ny Solombavambahoaka ny mahamety izany dia azo soloina ny Filoha na ny mpikambana ao amin' ny biraon' ny Antenimierampirenena.

And. 71. — Mivory ara-potoana tsy misy fepetra indroa isan-taona ny Antenimierampirenena. Tsy azo atao latsaky ny enimpolo andro na mihoatra ny sivifolo andro izany.

Manomboka ny talata voalohan' ny volana mey ny fotoam-pivoriana voalohany, fa ny talata faran' ny volana septambra kosa no fotoam-pivoriana faharoa izay atokana indrindra handaniana ny lalàna itantanana ny volam-panjakana.

And. 72. — Ny Filohan' ny Repoblika, amin' ny alàlan' ny didim-panjakana raisina amin' ny filankevitry ny Minisitra, sy ny Filohan' ny Antenimierampirenena amin' ny alàlan' ny fiantsoana, vokatry ny fangatahan' ny ampahatelon' ny mpikambana, dia samy mahazo mangataka fivoriana tsy ara-potoana ataon' ny Antenimierampirenena araka ny fandaharan-draharaha voafetra.

Tsy mihoatra ny roa ambin' ny folo andro ny fotoam-pivoriana. Na izany aza, raha vantany vao tapitra nodinihin' ny Antenimierampirenena ny fandaharan-draharaha niantsoana azy, dia faranana amin' ny didim-panjakana ny fivoriana.

And. 73. — Ampahibemaso ny fivoriana ataon' ny Antenimierampirenena. Anaovana fitanana an-tsoratra izay havoaka ho fantatry ny besinimaro araka ny fepetra voalazan' ny lalàna.

Mivory tsy ampahibemaso ny Antenimierampirenena raha toa angatahin' ny Governemanta na ny ampahafatry ny mpikambana ao aminy.

And. 74. — Ny Antenimierampirenena vaovao dia mivory tsy ara-potoana tsy misy fepetra, ny talata faharoa manaraka ny fanambarana ny vokatry ny fifidianana azy mba hanangana ny biraony sy hifidy ny Praiminisitra vaovao. Tsy mifarana ny fivoriana raha tsy efa nankatoaviny na voatendry ny Praiminisitra vaovao.

And. 75. — Ny fitsipika mifehy ny fandaminana ny Antenimierampirenena dia tondroin' ny lalàna eo amin' ny foto-kevitra ankapobeny sy tondroin' ny fitsipika anatin' ny amin' ny fampiharana azy.

Laharana II

Ny amin' ny Antenimieran-doholona

And. 76. — Loholona na Senateran' i Madagasikara no anarana entin' ny mpikambana ao amin' ny Antenimieran-doholona. Efa-taona ny fe-potoana iasany.

And. 77. — Ny ao anatin' ny Antenimieran-doholona dia ahitana ny roa ampahatelon'ny, mambra voafidin' ireo solontena nofidina teo amin' ny Vondrom-bahoakam-paritra ka mitovy ny isany isaky ny fari-pifidianana; ny iray ampahatelon'ny dia mambra solontenan' ireo hery momba ny toe-karena, sosialy, kulturaly ary ny antokompinoana izay natolotry ny fikambanana sy fivondronan' olona mijoro ara-dalàna ka tendren' ny Filohan' ny Repoblika.

Ny asa maha-Senatera dia tsy azo ampirafesina amin' ny asa maha-Solombavambahoaka.

And. 78. — Havaozina isaky ny roa taona ny antsasaky ny mpikambana ao amin' ny Antenimiera-doholona amin' ireo sokajy roa ireo.

Ny lalàna no manondro ny fitsipika mifehy ny tomba fiasany, ny olona ao anatin'ny sy ny fomba anendrena ny mpikambana ao aminy.

And. 79. — Mandinika ny volavola sy ny tolo-dalàna rehetra ny Antenimieran-doholona.

Tsy maintsy akan' ny Governemanta hevitra izy momba ny toe-karena sy ny sosialy ary momba ny fandaminana ny faritra.

And. 80. — Mivory tsy misy fepetra mandritra ny fivorian' ny Antenimierampirenena ny Antenimieran-doholona.

Azon' ny Governemanta ataô koa ny miantso azy hatrika fotoam-pivoriana manokana. Ny fandaharam-potoanany amin' izany dia voafetran' ny didim-panjakana fiantsoana.

Rehefa tsy mivory ny Antenimierampirenena dia tsy afaka mandinika afa-tsy ny raharaha nangatahan' ny Governemanta ny heviny izy ka tsy tafiditra amin' izany ny volavolan-dalàna.

And. 81. — Mihatra amin' ny Antenimieran-doholona ny fepetra voalazan' ny andininy faha-68, 69, 70, 71, 73 ary 75.

Laharana III

Ny asa fanaovan-dalàna sy ny fifandraisan' ny Governemanta sy ny Parlemanta

And. 82. — Ny lalàna dia lanian' ny Parlemanta araka ny fepetra voatondron' ity fizarana ity. Ny Parlemanta dia ny Antenimierampirenena sy ny Antenimieran-doholona.

Ankoatra ireo anton-javatra ampisahanin' ny andininy hafa amin' ny Lalàmpanorenana avy dia :

I. Ny lalàna no mametra ny fitsipika mikasika :

— ny zon' ny olom-pirenena sy ny antoka fototra omena ny tsirairay sy ny vondron' olona ho amin' ny fampiasana ny zo amam-pahalalahana ;

— ny zom-pirenena sy ny maha-olom-pirenena ;

— ny loloha takian' ny fiarovam-pirenena amin' ny vatan-tenan' ny olom-pirenena sy ny fananany ;

— ny fandaminana ny fianakaviana, ny sata sy ny fizakan-jon' ny isam-batan' olona, ny fehin' ny fanambadiana, ny fandovana sy ny fanomezana, ny fandraisana sy ny firaketana an-dalàna ireo fomba amam-panao mikasika ny satan' ny isam-batan' olona ;

— ny fananganana rafi-pitsarana vaovao sy ny fahefana tandrify azy avy, ny fandaminana ny rafi-pitsarana momba ny ady amin' ny Fanjakana sy ny rafi-pitsarana momba ny fitantanam-bolam-panjakana, ary ny paik' ady mikasika azy ireo, ny fitsipika mikasika ny paik' tsy maintsy arahina amin' ny ady madio sy amin' ny raharaham-barotra, ny sata mifehy ny mpitsara sy ny antoky ny faha-leovantenany ;

— ny famaritana ny heloka bevava sy ny heloka tsotra, ny sazy ampiharina amin' izany, ny paik' ady heloka ary ny famotsoran-keloka ;

— ny fifehazana ny fananana sy ny fizaka-manana azy ary ny fepetra ahazoana manaisotra amin' ny tompony ny fananany na ny fampiasana azy tsy azo lavina noho ny filan' ny besinimaro na ny famindrana ny fitompoana azy amin' ny Fanjakana ;

— ny fananganana antokon-draharaham-panjakana isan-tsokajiny ;

— ny fombaombam-pitidianana any amin' ny vondrom-bahoakam-paritra, ny fandaminana, ny fahefana sy ny loharanom-bolany, ny fifandraisany amin' ny Fanjakana ;

— ny famindram-pananan' orinasam-panjakana amin' ny olon-tsotra ;

— ny fifehazana ny famoaham-bola.

II. Ny lalàna no mamaritra ny foto-kevitra ankapobe momba :

— ny fandaminana ny fiarovam-pirenena sy ny fampiasan' ireo fahefana sivily, ny tafika sy ny hery mpitandro ny filaminana ; ny sata mifehy ny miaramila sy tsy fironany na amin' ny atsy na amin' ny aroa ;

— ny sata mifehy ny mpiasam-panjakana sy ny mpandraharaham-panjakana ;

— ny sata mifehy ny mpampianatra sy ny mpikarcka ao amin' ny fampianarana ambony ;

— ny sata mifehy ny polisim-pirenena ;

— ny sata mifehy ny mpandraharahan' ny fonja ;

— ny adidy fanefa amin' ny raharaha sivily sy amin' ny raharaham-barotra ;

— ny fifampitondrana ara-dalàna eo amin' ny fifandraisan' ny mpampiasa sy ny mpiasa sy ny zo zakain' ny sendikà ary ny zo hitokona ;

— ny fampianarana sy ny fiofnana amin' ny asa aman-draharaha ;

— ny fandaminana ny asa aman-draharaha mahaleotena ;

— ny fiarovana ny tontolo iainana.

III. Ny lalàna no mametra ny fototra amerana ny hetra isankarazany, ny lanjany ary ny fomba famoriana azy.

Ny lalàna fitantanam-bolam-panjakana no mamaritra ny vola miditra amin' ny Fanjakana sy ny tsy maintsy efainy ary ny fifandanjana ara-bola takian' izany ; io lalàna io dia iadian-kevitra sy laniana araka ny fepetra voatondron' ny andininy faha-88 ato ambany.

IV. Ny lalàna drafitr' asa no mamaritra ny zava-kendren' ny Fanjakana amin' ny firotsahany amin' ny asa momba ny toe-karena, sosialy ary ny fanajariana ny tany.

V. Fahefan' ny Parlemanta irery ihany ny fahazoana mamaky ady amin' ny firenen-kafa.

VI. Ny fahalatsahan' ny firenena an-katerena dia ambaran' ny Filohan' ny Repoblika amin' ny alalan' ny didim-panjakana, araka ny voalazan' ny andininy faha-59 etsy ambony ; ny fanalavanan' azy mihoatra ny dimy ambin' ny folo andro dia mitaky fahazoan-dalàna avy amin' ny Parlemanta.

VII. Ny lalàna no mamaritra ny fameperana ny fahalalahana ny besinimaro sy ny isam-batan' olona mandritra ny fotoana isian' ny toe-javatra manokana.

VIII. Tsy maintsy lalàna no manome alàlana hanamafisana na hankatoavana ny fifanekem-pihavanana, ny fifanekem-barotra na fifanarahana na fifanekena mikasika ny fandaminana ny rafitra iraisam-pirenen-tsamihafa, ireo izay mampiditra andraikitra hoefaina amin' ny volam-panjakana, ireo izay manova ny fepetra miendrika lalàna, ireo izay mikasika ny fitoetry ny olona, ny fifanekena tsy hifanafika, ireo izay misy famindran-tompo, fifanakalozana na fakana tany fanampiny.

Alohan' izay rehetra fanamafisana atao, dia atolotry ny Filohan' ny Repoblika ny Fitsarana momba ny Lalàmpanorenana ireo fifanekena mba hohamarina raha mifanaraka amin' ny Lalàmpanorenana. Raha sendra tsy mifanaraka amin' ny Lalàmpanorenana izy ireny, dia tsy azo atao ny fankatoavana raha tsy aorian' ny fanitsiana ny Lalàmpanorenana izy ireny.

And. 83. — Ny anton-javatra hafa tsy tafiditra ao amin' ny faritra sahanin' ny lalàna dia mifandraika amin' ny didy amam-pitsipika. Izay rijan-teny miendri-dalàna noraisina momba ireny anton-javatra ireny dia azo ovana amin' ny alalan' ny didim-panjakana izay havoaka rehefa milaza ny heviny ny Fitsarana momba ny Lalàmpanorenana.

Rehefa manan-kery ity Lalàmpanorenana ity, ireo fepetra miendri-dalàna mety ho raisina dia tsy ho azo ovana amin' ny alalan' ny didim-panjakana raha tsy nambaran' ny Fitsarana momba ny Lalàmpanorenana fa miendrika didy amam-pitsipika izy araka ny voalazan' ny andalana etsy ambony.

And. 84. — Samy manam-pahefana hanolotra volavolan-dalàna na ny Praiminisitra na ny mpikambana ao amin' ny Parlemanta.

Ny tolo-dalàna sy ny fanitsiana atolotry ny mpikambana ao amin' ny Antenimiera dia ampahalalaina ny Governemanta izay manome ny fanamarihana ao anatin' ny telopolo andro.

Rehefa tapitra izany fe-potoana izany dia miroso amin' ny fandinihana ny tolo-dalàna sy ny fanitsiana ny Antenimiera mba handaniana azy.

Tsy azo raisina izy ireny raha miteraka fampihenana ny fampidiram-bolam-panjakana na famoronana na fampitomboana ny vola mivoaka amin' ny Fanjakana no vokatry ny fandanihana azy, afa-tsy ny mikasika ny lalàna mifehy ny fitantanam-bola.

Raha tsapa mandritra ny fizotry ny fanaovan-dalàna fa tsy tafiditra ao amin' ny faritra fehezina ny lalàna ny tolo-dalàna sy ny fanitsiana, dia afaka manambara ny tsy fahazoana mandray azy ny Governemanta.

Raha misy ny tsy fifanarahana eo amin' ny Governemanta sy ny Antenimierampirenenana ny Antenimieran-doholona momba izany, dia mamoaka didy ao anatin' ny valo andro ny Fitsarana momba ny Lalàmpanorenana raha toa ka mangataka izany ny iray amin' ireo.

And. 85. — Ny fandaharan' asan' ny Parlemanta dia ahitana fiadian-kevitra momba ny volavolan-dalàna natolotry ny Praiminisitra, araka ny laharam-pahamehana sy ny filaharana notapahin' ny Governemanta.

And. 86. — Ny volavolan-dalàna sy ny tolo-dalàna rehetra dia dinihin' ny Antenimiera mandray azy voalohany vao ampitaina any amin' ny Antenimiera ankilany.

Ifandimbasan' ny Antenimiera roa tonta ny ady hevitra mandrapisian' ny fandanihana rijan-teny tokana.

Raha toa ka tsy nety lany ny volavolan-dalàna na tolo-dalàna iray rehefa novakian' ny Antenimiera tsirairay indray ka nisy tsy fifanarahana-kevitra tamin' izy roa tonta na rehefa novakian' ny Antenimiera tsirairay indray mandeha rehefa nanambara ny fisian' ny hamehana ny Governemanta, dia afaka mandray fanapahan-kevitra ny Praiminisitra hamory vaomiera ikambanana isasahana izay ampiandraiketina fanolorana rijan-teny momba ireo fepetra mbola iadian-kevitra. Ny rijan-teny novolavolain' io vaomiera ikambanana io dia azon' ny Governemanta atolotra ny Antenimiera roa tonta mba hankatoavina. Tsy misy fanitsiana azo raisina raha tsy nahazoana ny Faneken' ny Governemanta.

Raha toa ka tsy afaka mandany rijan-teny iombonana ny vaomiera na tsy nolanianana araka ireo fepetra voalaza eo amin' ny andininy eo ambony ilay rijan-teny, dia afaka mangataka ny Antenimierampirenenana ny Governemanta mandray fanapahan-kevitra farany.

And. 87. — Ny Governemanta, izay manamby ny andraikiny araka ny fepetra voalazan' ny andininy faha-91 etsy ambony, dia afaka mitaky amin' ny Antenimiera tsirairay mba hanapa-kevitra avy amin' ny alalan' ny latsabato tokana mikasika ny fepetra manontolo na ampahany voalazan' ny rijan-teny iadian-kevitra.

— mandritra ny fivoriana tsy ara-potoana raha toa ka voatolotra valo amby efapolo ora mialoha ny fisokafan' ny fivoriana ireo rijan-teny ireo;

— ao anatin' ny valo andro mialoha ny fifaranan' ny fivoriana ara-potoana tsirairay avy.

And. 88. — Mandritra ny fivoriana ara-potoana faharoa no andinihan' ny Parlemanta ny volavolan-dalàna momba ny fitantanam-bolam-panjakana.

Ny Minisitry miandraikitra ny Tetibolam-panjakana dia manomana ny volavolan-dalàna momba ny fitantanam-bolam-panjakana izay lanian' ny Filankevitry ny Governemanta, eo ambony fahefan' ny Praiminisitra, Lehiben' ny Governemanta, no anaovany izany

Manana fe-potoana enimpolo andro raha kely indrindra ny Parlemanta handinihana izany.

Manana fe-potoana telopolo andro farafahelany manomboka eo amin' ny fotoana nanolorana ny volavolan-dalàna tamin' ny Antenimierampirenenana mba hamakiany sy handinihana azy am-boalohany. Rehefa tsy naneho ny heviny tao anatin' izay fe-potoana izay izy, dia heverina ho toy ny efa mandany azy sahady ka dia atolotra ny Antenimieran-doholona indray ilay volavolan-dalàna.

Araka ny fepetra efa voalaza, dia manana fe-potoana dimy ambin' ny folo andro manomboka eo amin' ny fampitana azy ilay volavolan-dalàna koa ny Antenimieran-doholona mba hamakiany azy am-boalohany; ary ny Antenimiera tsirairay dia samy manana fe-potoana dimy andro hanaovany ny famakiana azy manaraka.

Raha misy iray amin' ireo Antenimiera tsy maneho ny heviny tao anatin' ny fe-potoana voatondro dia heverina ho toy ny efa nanome ny faneken' ny rijan-teny natolotra hodinihiny izy.

Raha tsy nolanian' ny Parlemanta alohan' ny fifaran' ny fivoriana faharoa ny volavolan-dalàna momba ny fitantanam-bolam-panjakana, dia azo ampiharina avy hatrany ireo fepetra voalazan' ilay volavolan-dalàna ka amin' ny alalan' ny hitsivoliana no hanaovana izany, ary azo ampidirina ao izay fanitsiana neken' ny Antenimiera roa tonta.

Izay fanitsiana rehetra natao tamin' ilay volavolan-dalàna momba ny fitantanam-bolam-panjakana ka niteraka fitomboan' ny fandanihana na fihenana ny loharanom-bolam-panjakana dia tsy maintsy ampiarahina amin' ny tolo-kevitra ampitomboana ny vola miditra na ampihenana ny vola mivoaka mitovy lanja amin' izany.

Ny lalàna no mamaritra ny fomba fandanihana ny volavolan-dalàna momba ny fitantanam-bolam-panjakana.

Raha tsy voatolotra ara-potoana mba havoaka hanan-kery alohan' ny fiantombohan' ny taom-pitantanana, ny volavolan-dalàna momba ny fitantanam-bolam-panjakana amin' io taom-pitantanana io, dia mangataka alalana amin' ny Parlemanta ny Governemanta mba ahazoany mitaky hetra ary manokatra amin' ny alalan' ny didim-panjakana ny sorabola voatokana ho amin' ireo fandanihana lany latsabato teo aloha.

And. 89. — Amin' ny alalan' ny fanambarana tsy arahin' adi-hevitra no ifandraisan' ny Filohan' ny Repoblika amin' ny Parlemanta.

And. 90. — Isaky ny fiantombohan' ny fe-potoana nahavoafidy azy na raha misy fametrahana-pialana ataon' ny Governemanta na noho ny antony hafa mahabanga ny toeran' ny Praiminisitra, ny Antenimierampirenena no manendry ny Praiminisitra avy amin' ireo mambra ao aminy na ivelan' ireo mambra ao aminy ka izay mahazo vato be indrindra no lany, ary izany dia ao anatin' ny fe-potoana fito andro manomboka amin' ny vaninandro fisokafan' ny fivoriana manokana ataony na manomboka amin' ny vaninandro ahitam-pototra ny fahabangan-toerana.

Ao anatin' ny dimy ambin' ny folo (15) andro nahalany azy, ny Praiminisitra dia manolotra amin' ny Antenimierampirenena ny fandaharan' asan' ny politika ankapobe arahiny.

Ny fankatoavam-pahefana dia azony amin' ny alalan' ny latsabato miaina ka ny antsasa-manilan' ny mambra ao amin' ny Antenimierampirenena no mandray azy. Ny tsirairay mihitsy no maneho ny safidiny amin' ny latsabato ary tsy azo afindra amin' olon-kata izany. Ny Filohan' ny Repoblika no manendry ny Praiminisitra nahazo ny fankatoavam-pahefana tamin' ny Antenimierampirenena. Rehefa tsy misy fanendrena natao tao anatin' ny fe-potoana folo andro, dia manan-kery avy hatrany ny fankatoavana ny Praiminisitra nataon' ny Antenimierampirenena.

Raha sendra misy fandavana ny fankatoavam-pahefana, dia manana fe-potoana fito andro raha be indrindra ny Praiminisitra voatendry mba hanolorany fandaharan' asa vaovao izay holaniana araka ny fepetra mitovy amin' ny tetsy aloha ihany. Raha sendra misy fandavana vaovao indray momba ny fankatoavam-pahefana na raha sendra tsy nahavita ny fifidianana ny Praiminisitra na ny fankatoavam-pahefana azy ny Antenimierampirenena, na inona na inona antony, ao anatin' ny telopolo andro manomboka ny vaninandro fisokafan' ny fivoriana manokana ataony na manomboka ny vaninandro ahitam-pototra ny fahabangan-toeran' ny Praiminisitra, dia ny Filohan' ny Repoblika no manendry mivantana ny Praiminisitra vaovao. Amin' izany tarehin-javatra izany, ny latsabato fametrahana-pitokisana dia tsy azo atao mihitsy raha tsy amin' ny fotoana fanaovana ny tatitra isan-taona voatondro ao amin' ny andininy faha-92 etsy ambony.

And. 91. — Rehefa lany ny fandaharan' asan' ny politika ankapobeny dia tsy azon' ny Antenimiera iverenana intsony.

Na izany aza anefa, raha tsapan' ny Governemanta eo am-panatanterahana ny asa, fa misy fanovana fototra tokony hatao amin' io fandaharan' asa io, dia atolotry ny Praiminisitra holanian' ny Antenimierampirenena izany fanovana izany.

Rehefa niara-nanapa-kevitra tamin' ny Governemanta ny Praiminisitra, dia azony atamby andraikitra ny Governemanta amin' ny fametrahana fangataham-pitokisana.

Tsy azo atao ny mandatsa-bato raha tsy afaka valo amby efapolo ora aorian' ny nametrahana ny fangataham-pitokisana. Raha toa ka ny androatokon' ny mpikambana ao amin' ny Antenimierampirenena no mitsipaka ny fangataham-pitokisana dia mametraka ny fialany amin' ny Filohan' ny Repoblika ny Governemanta.

Mifidy Praiminisitra vaovao indray ny Antenimierampirenena mba hananganana Governemanta vaovao araka ny fepetra tondroin' ny andininy faha-90 etsy ambony.

And. 92. — Eo amin' ny fivoriana ara-potoana voalohany no anoloran' ny Governemanta amin' ny Antenimierampirenena ny tatitra momba ny fanatanterahany ny fandaharan' asany.

Arahina adi-hevitra izany fanolorana izany.

And. 93. — Ny fomba ampiasain' ny Parlemanta hahalalana ny asa sahanin' ny Governemanta dia ny fanontaniana am-bava, ny fanontaniana an-tsoratra, ny fanadinana hentitra ary ny vaomiera mpanao famotorana.

Mandritra ny fivoriana ara-otoana dia misy fotoana indray man-deha isam-bolana atokana indrindra ho an' ny fanontaniana ataon' ny mpikambana ao amin' ny Parlemanta sy ny valin-teny omen' ny Governemanta mandritra ny fotoam-pivoriana.

And. 94. — Azon' ny Antenimierampirenena atao ny maneho tsy fankasitrahana ny Governemanta amin' ny alalan' ny latsabato fitsipaham-pitokisana.

Tsy azo raisina anefa ny fehin-kevitra toy izany raha tsy iray ampahadimin' ny mpikambana ao amin' ny Antenimierampirenena farafahakeliny no manao sonia izany. Valo amby efapolo ora aorian' ny nandrosoana ny tolo-kevitra hotapahina vao azo atao ny latsabato.

Tsy lany ny tolo-kevitra raha tsy ny antsasa-manilan' ny mpikambana ao amin' ny Antenimierampirenena no mahalany azy.

Raha lany izany fitsipaham-pitokisana izany dia manolotra ny fialany amin' ny Filohan' ny Repoblika ny Governemanta. Hisy fifidianana Praiminisitra vaovao indray amin' izany araka ny fepetra voalaza amin' ny andininy faha-90 etsy ambony.

And. 95. — Raha ao anatin' ny valo ambin' ny folo volana no misy faharavan' ny Governemanta indroa vokatry ny latsabato tsy fankasitrahana na latsabato fitsipaham-pitokisana, dia azo tapahina ao amin' ny Filankevitry ny Minisitra ny fandavana ny Antenimierampirenena.

Araka io fanapahan-kevitra io dia ambaran' ny Filohan' ny Repoblika amin' ny alalan' ny didim-panjakana ny fandavana ny Antenimierampirenena.

And. 96. — Amin' ny alalan' ny latsabato lanin' ny antsasa-manilan' ny Antenimiera tsirairay avy dia azon' ny Antenimiera roa tonta atao ny mamindra ny fahefany manao lalàna amin' ny Filohan' ny Repoblika izay manatanteraka izany ao amin' ny Filankevitry ny Minisitra mandritra ny fotoana voafetra ary mikasika anton-javatra voafaritra.

Io fanomezam-pahefana io-dia mamela ny Filohan' ny Repoblika handray fepetra mahafao-be ao anatin' ny faritra sahanin' ny lalàna amin' ny alalan' ny hitsivolana raisiny ao amin' ny Filankevitry ny Minisitra. Ireo hitsivolana ireo dia manan-kery avy hatrany raha vao mivoaka, kanefa dia lany andro raha tsy voatolotra ny Antenimierampirenena alohan' ny andro voatondron' ny lalàmpanomezam-dalàna ny volavolan-dalàmpankatoavana.

FIZARANA VI

NY AMIN' NY FAHEFANA MPITSARA

Laharana voalohany

Ny amin' ny foto-kevitra ankapobe

And. 97. — Eto amin' ny Repoblika i Madagasikara dia ny Fitsarana momba ny Lalàmpanorenana, ny Fitondran-draharaha sy ny Fitantanam-bolam-panjakana, ny Fitsarana Tampony, ireo Fitsarana ambony sy ireo fitsarana ambaratonga voalohany ary ny Fitsarana Avo no mitsara araka ny Lalàmpanorenana sy ny lalàna ary amin' ny anaran' ny Vahoaka Malagasy.

And. 98. — Ny fahefana mpitsara dia tsy miankina na amin' ny fahefana mpanatanteraka na amin' ny fahefana mpanao lalàna. Ny Fitsarana momba ny Lalàmpanorenana, ny Fitondran-draharaha sy ny Fitantanam-bolam-panjakana ary ny Fitsarana Tampony no miantoka ny fahaleovantenan' ny mpitsara.

And. 99. — Eo amin' ny asam-pitsarana sahaniny dia mahaleotena ny mpitsara mpamoaka didy, ny mpitsara sy ny mpitsara mpanampy ka ny Lalàmpanorenana sy ny lalàna ihany no mifehy azy ireo.

Arak' izany, afa-tsy izay voafaritry ny lalàna ary ankoatry ny fampiharana ny fahefana ara-pifehezana, dia tsy azo tohintonina na amin' ny fomba inona na amin' ny fomba inona izy ireo eo amin' ny fanatontosana ny asany; tsy azo angataham-panazavana izy ireo amin' ny didy avoakan' ny andraisan' ny anjara.

And. 100. — Ny mpitsara mpamoaka didy dia tsy azo hetsehina amin' ny toerany, manao ny asa mifanentana amin' ny toerana tokony hisy azy araka ny laharany izy; tsy mahazo famindran-toerana vaovao izy raha tsy misy fanekena avy aminy raha tsy hoe noho ny momba ny asa, izay tsy maintsy voamarin' ny Filankevitra Ambonin' ny Mpitsara.

And. 101. — Ny mpitsara ao amin' ny Fampancavana dia tsy maintsy mankatò ny ambaratongami-pifehezana; na izany aza, eo amin' ny fehin-teniny sy ny taky ataony am-bava dia baikoin' ny feon' ny fieritreretany sy ny lalàna izy. Mampiasa ireo mpiandraikitra ny fikarohana ny fandikan-dalàna izy ka azony arahi-maso ny asany sy ny fomba fiasany.

And. 102. — Ny fanaovana ny asa maha-mpitsara dia tsy azo ampirafesina amin' ny asa sahanina eo anivon' ny antoko politika, amin' ny asa fanatanterahana andraikitra nahavoafidy eo anivon' ny vahoaka na izay rehetra mety ho fisahanana anton-draharaha ahazoam-bola.

And. 103. — Ny Fanaraha-maso ankapobe ny Fitsarana izay misy ireo solontenan' ny Parlemanta sy ireo solontenan' ny Governemanta ary ny solontenan' ny mpitsara no miandraikitra ny fanaraha-maso ny fanajana ny fitsipika itandroana ny hasin' ny asa manokana ho an' ny mpitsara mbamin' ny fanatanterahan' ny mpandraharahan' ny Fitsarana ny asany.

Miankina amin' ny Fitsarana Tampony izy io.

Mahazo mampaka-draharaha any amin' ny Fanaraha-maso ankapobe ny Fitsarana daholo na ny Filohan' ny Repoblika, na ny Parlemanta, na ny Governemanta, na ireo lehiben' ny Fitsarana, na ireo fikambanana miorina ara-dalàna sy izay rehetra te-hanao izany.

Ny lalàna no mametra ny fitsipika mikasika ny fandaminana ny Fanaraha-maso ankapobe ny Fitsarana sy ny fomba fiasany ary ny anjara raharahany.

And. 104. — Ny Filankevi-pirenena momba ny Fitsarana izay rafitra fakana hevitra ahitana ny Filoha voalohan' ny Fitsarana Tampony izay filohany, ny Tonia voalohany mpampanoa ao amin' ny Fitsarana Tampony ary ny Lehiben' ny Fitsarana Ambony, ny solontenan' ny Fahefana mpanatanteraka sy ny Fahefana mpanao lalàna sy ny Fitsarana momba ny Lalàmpanorenana, ny Fitondran-draharaha sy ny Fitantanam-bolam-panjakana sy ny Filankevitra ambonin' ny mpitsara, ireo mpanampy ny fitsarana, dia afaka manao fanoloran-kevitra hanatsarana ny fomba fiasan' ny fitsarana ankapobeny. Noho izany, dia azony atao ny manao tolo-kevitra any amin' ny Governemanta momba ireo tepetra raisina eo amin' ny lafiny lalàna na didy amam-pitsipika mikasika ny fandaminana ny antokom-pitsarana sy ny fomba fiasan' izy ireny, ny sata mifehy ny mpitsara sy ireo mpanampy ny Fitsarana.

Ny fitsipika mikasika ny fandaminana sy ny fomba fiasa ary ny andraikitra ny Filankevi-pirenena momba ny Fitsarana dia feran' ny lalàna.

Laharana II

Ny amin' ny Fitsarana momba ny Lalàmpanorenana, ny Fitondran-draharaha sy ny Fitantanam-bolam-panjakana

And. 105. — Ny Fitsarana momba ny Lalàmpanorenana, ny Fitondran-draharaha sy ny Fitantanam-bolam-panjakana izay Andrim-panjakana dia misy

- ny Fitsarana momba ny Lalàmpanorenana;
- ny Filankevi-panjakana;
- ny Fitsarana momba ny Kaonty.

Ny Filohan' ny Fitsarana momba ny Lalàmpanorenana no avy hatrany dia Filoha voalohan' ny Fitsarana momba ny Lalàmpanorenana, ny Fitondran-draharaha sy ny Fitantanam-bolam-panjakana.

And. 106. — Andraikitra ny Fitsarana momba ny Lalàmpanorenana ny manapaka raha mifanaraka amin' ny Lalàmpanorenana ireo fifanekena, lalàna, hitsivolana ary fitsipika mahaleotena mbamin' izay fifanolanana mikasika ny tandrifin' ny fahefana zakaina eo amin' ny samy Andrim-panjakana roa na maromaro ary eo amin' ny Andrim-panjakana sy ny Vondrombahoakam-paritra.

Izy no mitsara ny fifanolanana mikasika ny fifidianana.

And. 107. — Ny Fitsarana momba ny Lalàmpanorenana dia misy mambra sivy ka enin-taona tsy azo havaozina no fe-potoana aharetan' ny asa anendrena azy ireo.

Mambra telo amin' izy ireo no tendren' ny Filohan' ny Repoblika eo am-pivorian' ny Minisitry, roa tendren' ny Antenimierampirenena, iray tendren' ny Antenimieran-doholona ary telo tendren' ny Filankevitra ambony momba ny Mpitsara.

Ny Filohan' ny Fitsarana momba ny Lalàmpanorenana dia fidin' ireo mambra ao amin' io Fitsarana io. Hita fototra amin' ny alalan' ny didim-panjakana ataon' ny Filohan' ny Repoblika io fifidianana io.

And. 108. — Ny raharahan' ny mambra ao amin' ny Fitsarana momba ny Lalàmpanorenana dia tsy azo ampirafesina amin' ny an'ny Governemanta, amin' ny an' ny Parlemanta na amin' izay rehetra asa fanatanterahana andraikitra nahavoafidy eo anivon' ny vahoaka sy amin' izay rehetra mety ho fisahanana anton-draharaha ahazoam-bola mbamin' ny fidirana amin' antoko politika na sendikà.

And. 109. — Ny Fitsarana momba ny Lalàmpanorenana no manara-maso ny maha-ara-dalàna ny fizotry ny fitsapan-kevi-bahoaka sy ny fizotry ny fifidianana ny Filohan' ny Repoblika, ny Solombavambahoaka ary ny Senatera.

Izy no mamoaika ampahibemaso ny vokatra ny fifidianana amin' izany.

And. 110. — Alohan' ny famoahana hampanan-kery ny lalàna, ny Filohan' ny Repoblika dia manolotra azy ireny ho dinihin' ny Fitsarana momba ny Lalàmpanorenana mba hohamarinina raha mifanaraka amin' ny Lalàmpanorenana.

Ny tepetra izay notsarin' ny Fitsarana momba ny Lalàmpanorenana fa tsy mifanaraka amin' ny Lalàmpanorenana dia tsy azo avoaka hanan-kery. Raha izany no miseho, dia azon' ny Filohan' ny Repoblika atao na ny mamoaika hanan-kery ireo andinindininy hafa amin' ilay lalàna na hamerina ny lalàna manontolo ho dinihin' ny Parlemanta indray na ny tsy hamoaka azy manontolo hanan-kery.

And. 111. — Ny hitsivolana, alohan' ny famoahana azy hanan-kery ary ny fitsipika anatin' ny Antenimiera tsirairay alohan' ny hampiharana azy, dia aroso ho dinihin' ny Fitsarana momba ny Lalàmpanorenana mba hohamarinina ny fifanarahany amin' ny Lalàmpanorenana.

And. 112. — Azon' ny Fahefam-panjakana atao ny maka ny hevitra ny Fitsarana momba ny Lalàmpanorenana mikasika ny fifanarahany ny volavolana didim-panjakana amin' ny Lalàmpanorenana.

And. 113. — Raha misy mpiady manasingana eo anatrehan' ny Fitsarana fa misy didy aman-dalàna tsy mifanaraka amin' ny Lalàmpanorenana dia mampiato ny famoahana didy io fitsarana io sady manome azy fe-potoana iray volana hampakaran-draharaha amin' ny Fitsarana momba ny Lalàmpanorenana izay tsy maintsy mamoa didy ao anatin' ny iray volana.

And. 114. — Ny Filankevi-panjakana no mahefa mitsara ny fangatahana fanafoanana ny fanapahana raisin' ny manampahefana; ny fangatahana ny famerenan-jo feno, noho ny fahavoazana vokatry ny asan' ny Fitondram-panjakana ary ny fifanolanana mikasika ny hetra. Izy no mpitsara ambony ampakarana ireo didim-pitsarana amin' ny ambaratonga voalohany navoakan' ny Fitsarana momba ny fifanolanana amin' ny Fanjakana sy ny rafi-panjakana miendrika fitsarana.

Izy no mahefa mandrava ireo didy tsy azo hanaovana fampakarana amin' ny ambaratonga hafa intsony, navoakan' ireo rafi-panjakana miendrika fitsarana.

Azon' ny fahefam-panjakana atao ny maka ny heviny momba ny :

— volavolan' ny rijan-tenin-dalàna sy ny didim-panjakana mahafaobe;

— fanakarana ny hevitra raketin' ny lalàna sy ny didy amampitsipika mahafaobe.

Ankoatra izany, arakaraka ny fangatahan' ny fahefam-panjakana dia afaka mandinika rijan-tenin-dalàna mikasika ny fandaminana, ny fomba fiasa ary ny andraikitra ny sampan-draharaham-panjakana izy.

And. 115. — Ny Fitsarana momba ny Kaonty no :

— mitsara ny kaontin' ireo mpitam-bolam-panjakana;

— manara-maso ny fanatanterahana ny lalàna fitantanam-bolam-panjakana sy ireo tetibolan' ny vondrom-bahoaka ary ny antokon-draharaham-panjakana;

— manara-maso ny kaonty sy ny fitantanana ny orinasam-panjakana.

Izy no fitsarana ambony ampakarana ireo didim-pitsarana amin' ny ambaratonga voalohany navoakan' ny Fitsarana momba ny fitantanam-bola sy ireo rafi-panjakana miendrika fitsarana.

Manampy ny Parlemanta sy ny Governemanta izy eo amin' ny fanaraha-maso ny fanatanterahana ny lalàna fitantanam-bolam-panjakana.

And. 116. — Ny fitsipika mifehy ny fandaminana, ny fomba fiasa ary ny andraikitra ny Fitsarana momba ny Lalàmpanorenana, ny Fitondran-draharaha sy ny Fitantanam-bolam-panjakana dia feran' ny lalàna.

Laharana III

Ny amin' ny Fitsarana Tampony

And. 117. — Ny Fitsarana Tampony no andrim-panjakana miandraikitra :

— ny fanaovana andrimaso ny fampandehanana ara-dalàna ny antokom-pitsarana ankapobeny;

— ny fanaraha-maso ny fanajana ny fitsipika itandroana ny hasin' ny asa manokana ho an' ny mpitsara ary koa ny fomba fanatanterahan' ireo mpandraharaha ao amin' ny fitsarana ny asany;

— ny fitsarana ireo fangatahana fandravana ny didy navoakan' ireo sampam-pitsarana ankapobeny.

And. 118. — Ny Filoha voalohany sy ny Tonia voalohany mpampanoa no lehiben' ny Fitsarana Tampony.

Ny Filoha voalohany dia fidin' ny Filankevitra ambonin' ny mpitsara sy ny Fivoriamben' ny Fitsarana Tampony. Io fifidianana io dia hita fototra amin' ny alalan' ny didim-panjakana ataon' ny Filohan' ny Repoblika. Telo taona no fe-potoana iasany ary azo havaozina indray mandeha.

Ny Mpampanoa voalohan' ny Fitsarana Tampony dia tendrena amin' ny alalan' ny didim-panjakana ataon' ny Filohan' ny Repoblika eo am-pivorian' ny Minisitra avy amin' ny lisitra natolotry ny Filankevitra ambonin' ny Mpitsara. Telo taona ny fe-potoana iasany ary azo havaozina indray mandeha.

And. 119. — Ny lalàna no mametra ny fitsipika mikasika ny fandaminana sy ny fomba fiasa ary ny andraikitra ny Fitsarana Tampony.

And. 120. — Ny Fitsarana Tampony dia mandefa tatitra isantona momba ny asa nosahaniny any amin' ny Filohan' ny Repoblika sy ny Praiminisitra, ny Filohan' ny Antenimierampirenena sy ny Antenimieran-doholona ary ny Fitsarana momba ny Lalàmpanorenana.

Tsy maintsy avoaka ho fanta-bahoaka io tatitra io.

Laharana IV

Momba ny Fitsarana Avo

And. 121. — Ny Filohan' ny Repoblika, ny Filohan' ny Andrim-panjakana rehetra, ny mambra ao amin' ny Governemanta sy ny Fitsarana momba ny Lalàmpanorenana, ny Fitondran-draharaha sy ny Fitantanam-bolam-panjakana sy ny Fitsarana Tampony dia tompon' andraikitra itataovam-pamaizana noho ny zava-netao teo amin' ny asany na teo am-panaovana ny raharahany ka voatondro ho heloka bevava na heloka tsotra.

Ny Fitsarana Avo no mitsara ireo olona ireo.

Ny Antenimierampirenena no afaka miampanga azy ireo amin' ny alalan' ny latsabato miafina nolanian' ny antsasa-manilan' ny mpikambana ao aminy.

And. 122. — Manana fahefana hitsara feno sy tanteraka ny Fitsarana Avo.

And. 123. — Misy mpikambana sivy (9) ao amin' ny Fitsarana Avo, dia :

— ny Filoha voalohan' ny Fitsarana Tampony, *Filoha*;

— Filoha telo avy amin' ireo rantsana ao amin' ny Fitsarana Tampony;

— Filoha voalohan' ny Fitsarana Ambony iray tendren' ny Filoha voalohan' ny Fitsarana Tampony;

— Solombavambahoaka tompon-toerana roa ary mpisolo toerana roa, fidin' ny Antenimierampirenena;

— Loholona tompon-toerana roa ary mpisolo toerana roa fidin' ny Antenimieran-doholona.

Ny fivoriamben' ny Fitsarana Tampony dia manendry mpitsara dimy mpisolo toerana avy amin' ireo Filohan' ny rantsana ao amin' ny Fitsarana Tampony na amin' ireo Filoha voalohany na Filohan' ireo rantsana ao amin' ny Fitsarana Ambony.

Ny tonia voalohany Mpampanoa ny Fitsarana Tampony' ampian' ny iray na maromaro amin' ireo mpitsara ao amin' ny Fampampanoavana Ambony iadidiany no miandraikitra ny fampampanoavana.

Ny lehiben' ny mpiraki-draharahan' ny Fitsarana Tampony no tsy maintsy mpiraki-draharahan' ny Fitsarana Avo avy hatrany; ny tenany mihitsy no mitazona ny firaketana antsoratra; raha misy ny tsy fahafahan' ny lehiben' ny mpiraki-draharaha dia soloin' ny mpiraki-draharahan' ny sampana tranainy indrindra izy.

And. 124. — Ny fandaminana ny Fitsarana Avo sy ny paik' ady arahina eo anatrehan' dia faritan' ny lalàna.

FIZARANA VII

NY AMIN' NY VONDROMBAHOAKAM-PARITRA MAHEFA, NY ANDRAIKITRA SY NY FOTO-KEVITRA IJOROANY AMIN' NY FAHAVITAN-TENANY

And. 125. — Ny Vondrombahoakam-paritra izay mizaka ny zo aman' andraikiny no sady mahavita tena ara-bola no sehatra eo amin' ny rafi-pitondrana ahazoan' ny olom-pirenena mandray anjara mivantana amin' ny fitantanana ny raharaham-bahoaka ary miantoka ny fanehoana izay fahasamihafana misy eo amin' izy ireo sy ny mampiavaka azy.

And. 126. — Ny famoronana ireny Vondrombahoakam-paritra ireny dia tsy maintsy mifototra amin' ny fitovian' ny karazana eo amin' ny toe-tany, toe-karena, sosialy ary koltoralay.

Ny lalàna no mamaritra ny anarana, ny ambaratonga ary ny fetran' ny Vondrombahoakam-paritra.

And. 127. — Ny Vondrombahoakam-paritra dia mitondra tena malalaka amin' ny alalan' ny Antenimieram-paritra izay mandamina amin' ny fanapahan-kevitra ataony ireo raharaha nankinin' ity Lalàmpanorenana ity sy ny lalàna mba hiantso-rohany araka ny tandrifim-pahefany. Tanterahina avy hatrany tsy misy fepetra ireny fanapahan-kevitra ireny raha vantany vao avoaka ho fantatry ny besinimaro. Na izany aza anefa, dia tsy tokony hifanohitra amin' ireo fepetra voalazan' ny Lalàmpanorenana sy ny didy aman-dalàna izy ireny.

And. 128. — Ireo mambra ao amin' ny Antenimieram-paritra dia fidin' ny daholobe mivantana, ka efa-taona no fepotoana iasany amin' izany. Ny ampahany amin' ny mambra ao amin' ny Antenimieram-paritra dia ahitana ireo solontenam-pikambanana misahana ny toe-karena sy sosialy ary koltoralay, izay mijoro ara-dalàna ao anatin' ny faritra iadidian' ilay Vondrombahoakam-paritra voakasik' izany. Fifidianana mivantana ataon' ny daholobe ihany koa no atao amin' ny fifidianana ireny solontenam-pikambanana ireny.

Ny lalàna no mamaritra ny fombafomba fifidianana eo anivon' ny Antenimieram-paritry ny Vondrombahoakam-paritra.

And. 129. — Birao mpanatanteraka tarihin' ny olom-boafidy iray izay fidin' ny daholobe mivantana ka miasa mandritra ny efa-taona izay azo havaozina indray mandeha ihany no manatanteraka ny fanapahan-kevitra ny Antenimieram-paritra. Ny birao mpanatanteraka dia ahitana mpiandraikitra ny sampan-draharaham-panjakana izay natsangan' ny Vondrombahoakam-paritra sy iantohany ara-bola, na napetraky ny Fanjakana iadidiany. Ilay olom-boafidy no manendry ny mpikambana ao aminy.

Tompon' andraikitra eo anatrehan' ny Antenimieram-paritra ny birao mpanatanteraka amin' izay asa ataony

And. 130. — Mpiasam-panjakana ambony iray no misolo tena ny Fanjakana eo anivon' ny Vondrombahoakam-paritra ka lalàna no hamaritra ny fombafomba fanendrena azy io. Ny solontenan' ny Fanjakana no miadidy ny fanaraha-maso ny fanajana ireo fepetra voalazan' ny didy aman-dalàna samihafa.

Atolony eo amin' ny fitsarana mahefa momba izany ireo fanapahan-kevitra, fanapahana ary fifanarahana nataon' ny Vondrombahoakam-paritra, izay heveriny fa mifanohitra amin' ny ara-dalàna.

Ny solontenan' ny Fanjakana dia manana andraikitra hitandro ny filaminam-bahoaka ary, araka ny fepetra voatondron' ny lalàna, dia manao fanaraha-maso ara-pitondrana ihany koa izy. Misolo tena ny minisitra isan-tokony izy ary manana fahefana amin' ireo sampan-draharaha miankina amin' ny Fanjakana any amin' ireo Vondrombahoakam-paritra.

And. 131. — Ny Fanjakana dia miantoka ny fampiharana ireto fepetra ireto:

— ny fitsinjarana ny fahefana amin' ireo Vondrombahoakam-paritra sy ny Fanjakana;

— ny fitsinjarana ny loharanom-bola amin' ireo Vondrombahoakam-paritra sy ny Fanjakana;

— ny fitsinjarana ireo Sampan-draharaham-panjakana amin' ireo Vondrombahoakam-paritra sy ny Fanjakana.

And. 132. — Ny Vondrombahoakam-paritra no miantoka miaraka amin' ny Fanjakana ny filaminam-bahoaka, ny fitantanana sy ny fanajariana ny faritra, ny fampivoarana sy fampandrosoana ny toe-karena, ny sosialy sy ny fahasalamana, ny fampianarana, ny siansa ary ny fiarovana ny tontolo iainana sy ny fanatsarana ny faritra iainana.

Ny lalàna no mamaritra ny fitsinjarana ny fahefana araka ny tombontsoam-pirenena sy ny an' ny faritra.

And. 133. — Ny lalàna no mamaritra ny fitsinjarana ny loharanom-bola araka ny fahefana zakain' ny Vondrombahoakam-paritra.

Ny Vondrombahoakam-paritra dia manapaka sy mitantana amin-kalalahana ny tetibolany na amin' ny fampandehandraharaha na amin' ny asam-panorenana mirindra amin' ny tetikasa ankapoben' ny Firenena.

And. 134. — Ireto avy no anisan' ny loharanom-bolan' ny Vondrombahoakam-paritra:

— ny vola avy amin' ny hetra sy haba lanin' ny Antenimieram-paritra ary raisina mivantana ho an' ny tetibolan' ny Vondrombahoakam-paritra; ny lalàna no mamaritra ny karazan' ireo hetra sy haba ireo sy ny lanjany be indrindra, ka ampifanarahina amin' ny andraikitra iantsorohan' ny Vondrombahoakam-paritra sy ny andraikitra ankapobeny mitambesatra amin' ny firenena izany;

— ny anjara voatokana ho azy avy hatrany amin' ny vola azo amin' ny hetra sy haba miditra eo anatin' ny Tetibolampanjakana ankapobeny. Io anjara io dia sintonina avy hatrany arakaraka ny vola voaangona, ka ny lalàna no mamaritra ny ampahany isan-jato izay ampifanarahina amin' ny andraikitra zahanin' ny Vondrombahoakam-paritra tsirairay sy mitambatra sy ny loharanom-bolan' manokana, mba hampisy fameran' isa ara-drarin' eo amin' ny ambaratongan' ny Vondrombahoakam-paritra ary hampisy fifandanjana ara-drarin' eo amin' ny fampandrosoana ara-toe-karena sy ara-tsosialy eo amin' ny Vondrombahoakam-paritra manerana ny tanim-

pirenena. Ny Vondrombahoakam-paritra tsirairay no mametra malalaka ny fampiasana ny anjara volany.

— ny vola azo avy amin' ny fanomezana omen' ny Fanjakana ho an' ny Vondrombahoakam-paritra tsirairay na miaraka ho tambin' ireo andraikitra vokatry ny famindram-pahefana natao, na mba hanonerana amin' ireo Vondrombahoakam-paritra ireo, ny andraikitra ara-bola ateraky ny fanaovana fandaharan' asa na vinavinan' asa manokana notapahin' ny Fanjakana ary tanterahin' ireo Vondrombahoakam-paritra;

— ny vola nosamborin' ny Vondrombahoakam-paritra na teo amin' ny tsena anatin' ny tany ivelany rehefa neken' ny tompom-pahefana momba ny vola eto amin' ny Firenena, miaraka na tsia amin' ny fiantohan' ny Fanjakana;

— ny vola azo avy amin' ny fanampiana avy tany ivelany ka tsy averina, izay azo avy amin' ny fanelanelanana nataon' ireo tompom-pahefana momba ny vola eto amin' ny Firenena sy ny Departemantan' ny Minisitery miadidy ny fifandraisana amin' ny any ivelany;

— ny vola azo avy amin' ny fanomezana;

— ny vola miditra avy amin' ny fari-pananany.

And. 135. — Ny volan' ny Vondrombahoakam-paritra ka ananany fahefana ny fampiasana azy, dia apetraka ao amin' ny Tahirim-bolam-panjakana araka ny fepetra voatondron' ny lalàna.

And. 136. — Azo atao ny manangana fari-piadidiana na rafitra isahanan' ny Fanjakana izay asa fanabeazam-boa ny faritra manontolo na ny faritra ao an-toerana, ka amin' ny alalan' ny didim-panjakana atao eo am-pivorian' ny Minisitry no anaovana izany.

And. 137. — Lalàna no mametra ny fitsipika mikasika ny fandaminana ny Vondrombahoakam-paritra sy ny tomba fiasany ary ny anjara raharahany.

Fizarana VIII

Ny amin' ny fanitsiana ny Lalàmpanorenana

And. 138. — Ny Filohan' ny Repoblika izay maka fanapahan-kevitra eo amin' ny Filankevitry ny Minisitry na ny Antenimierampirenena araka ny tolo-kevitra ny ampahatelon' ny Mpikambana ao aminy no mahazo manao volavolampanitsiana ny Lalàmpanorenana.

And. 139. — Tsy lany ny volavola na tolo-panitsiana raha tsy ny telo ampahefatra ny mpikambana ao amin' ny Antenimierampirenena sy ny Antenimieran-doholona no mandany azy.

And. 140. — Azon' ny Filohan' ny Repoblika atao, eo am-pivorian' ny Filankevitry ny Minisitry, ny manolotra ho dinihana ny fanitsiana ny Lalàmpanorenana amin' ny alàlan' ny fitsapan-kevi-bahoaka.

And. 141. — Ny savaranonando, ny fizarana I, II, III ary VII ao amin' ny Lalàmpanorenana dia tsy azo anaovana fanitsiana raha tsy amin' ny alàlan' ny fitsapan-kevi-bahoaka.

And. 142. — Tsy azo ovana ny maha-Repoblika ny Fanjakana.

Fizarana IX

Fepetra tetezamita sy samihafa

And. 143. — Mandritra ny fametrahana miandalana amin' ny toerany ireo Andrim-panjakana voalaza ato amin' ity Lalàmpanorenana ity, dia mitohy manao ny asany ny Andrim-panjakana najoron' ny Fifanarahana tamin' ny 31 oktobra 1991 araka ireto fepetra manaraka ireto.

And. 144. — Ny fifidianana ny Filohan' ny Repoblika dia tsy maintsy atao fara-fahaelany enimpolo (60) andro aorian' ny fanambarana ofisialy ataon' ny Fitsarana Avo momba ny Lalàmpanorenana ny vokatra azo teto amin' ny Firenena tamin' ny fitsapan-kevi-bahoaka ho fandaniana izao Lalàmpanorenana izao.

Ny Filoha voafidy dia mandray avy hatrany ny asa voatokana ataon' ny Filohan' ny Repoblika araka ny voarakitra ao amin' ny Fifanarahana tamin' ny 31 oktobra 1991 sy ireo voatondron' ity Lalàmpanorenana ity. Alohan' ny handraisany raharaha, dia manao ny fianianana voalazan' ny andininy faha-48 etsy ambony izy eo anoloan' ny Firenena sy atrehin' Fitsarana Avo momba ny Lalàmpanorenana miasa amin' ny fotoana tetezamita.

And. 145. — Roa volana raha ela indrindra aorian' ny fanambarana ampahibemaso ireo vokatry ny fifidianana ny Filohan' ny Repoblika no anaovana ny fifidianana ny Antenimierampirenena.

Ny Fahefana Avo eto amin' ny Fanjakana sy ny Filankevitry miadidy ny fanarenana eo amin' ny toe-karena sy ny ar-tsosialy dia mijanona amin' ny asan' izy ireo raha vantany vao voafidy ny biraon' ny Antenimierampirenena.

Raha vao voatendry ny Praiminisitra vaovao, ny Praiminisitry ny fotoana tetezamita dia manolotra amin' ny Filohan' ny Repoblika ny fametraham-pialan' ny Governemanta izay miandraikitra ny fisahanana ireo asa andavanandro mandra-pametrahana amin' ny toerany ny Governemanta vaovao.

Mandra-pijoron' ny Antenimierandoholona, dia misahana ny fahefana feno eo amin' ny fanaovan-dalàna ny Antenimierampirenena.

And. 146. — Mandra-pametrahana amin' ny toerany ireo Andrim-panjakan' ny Repoblika faha-III, dia manohy ny asany ny Fitsarana Avo momba ny Lalàmpanorenana sy ny Fitsarana Tampony mijoro ankehitriny ary izany dia araka ny lalàna manan-kery.

And. 147. — Raha tsy misy fanovana atao any aoriana, dia ampiharina hatrany ny lalàna manan-kery eto amin' ny Repoblika amin' izay fepetra rehetra raketiny tsy mifanohitra amin' ireo voalazan' ity Lalàmpanorenana ity.

And. 148. — Ny fepetran-dalàna momba ny Vondrombahoakam-paritra voalaza ao amin' ity Lalàmpanorenana ity dia tsy maintsy ampiharina ao anatin' ny fe-potoana valo ambin' ny folo (18) volana, raha ela indrindra, miantomboka amin' ny vaninandro amoahana azy hanan-kery. Hatsangana ny vaomiera manokana miandraikitra ny fanadihadiana momba izany.

Mandra-pametrahana amin' ny toerany ireo Vondrombahoakam-paritra voalazan' ity Lalàmpanorenana ity dia manohy ny asany ireo delegasiona manokana sy ireo komitimparitry miadidy ny fandriampahalemana.

And. 149. — Lalàna velona avy hatrany izao lalàna izao raha vao avoakan' ny Praiminisitry ny fotoana tetezamita hanan-kery ary haseho amin' ny *Gazetim-panjakan'* ny Repoblika. **Hotanterahina** izany fa Lalàmpanorenana ny Repoblika i Madagasikara